

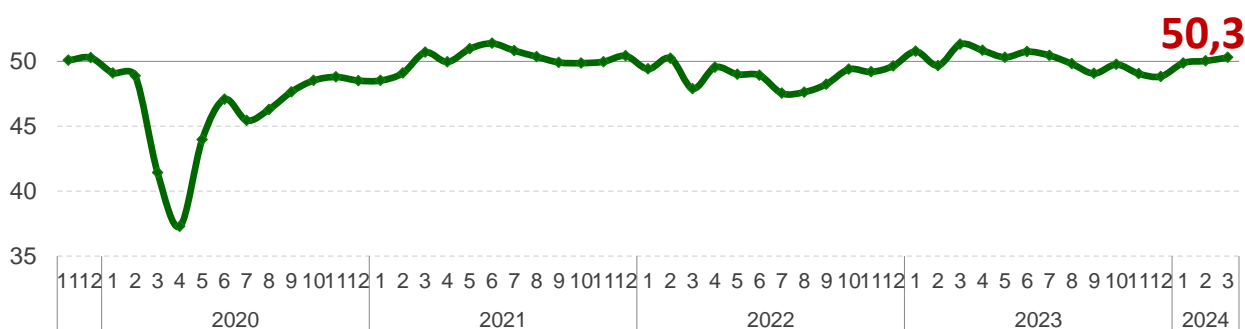

Іскерлік белсенділік индексі

2024 Наурыз

2024 жылдың наурыз айында іскерлік белсенділік біршама артты. Индекстің өсуі өндіріс пен қызметтерде байқалады. Тау-кен өнеркәсібінде жағдай жақсарғанымен, индекс әлі де теріс аймақта.

График 1. Іскерлік белсенділік индексінің (ИБИ) динамикасы*

* Көрсеткіш 50-ден жоғары болса – оң өзгерісті, төмен болса – кері өзгерісті білдіреді. Индекс мәні 50-ден қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны соншалықты жоғары (төмен), ал 50-ге тең болса – өзгеріс жоқ дегенді білдіреді.

Іскерлік белсенділік индексі ақпан айында 50,3-ке дейін көтерілді.

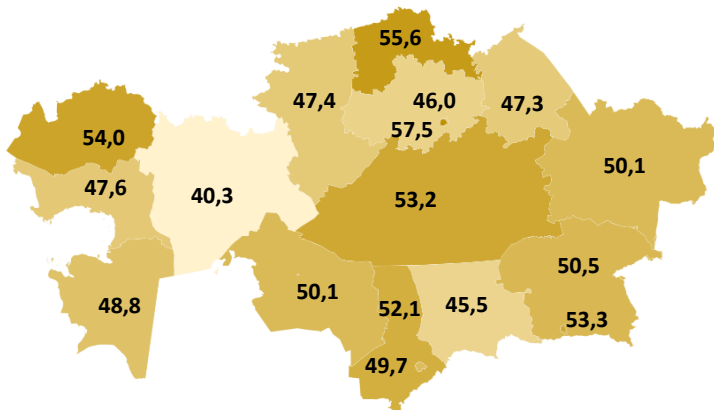
Өндіріс пен қызмет көрсетуде іскерлік белсенділік индексі тиісінше **51,0** және **50,5**-ке дейін өсті (ақпан айында – тиісінше 50,2 және 50,3 болған). Мұнда жеткізу мерзімінен басқа барлық компоненттің жақсарғаны байқалды.

Құрылыста көрсеткіш **48,2**-ге дейін төмендеді (ақпандағы 49,2-ден). Тау-кен өнеркәсібінде көрсеткіш жоғарылағанына қарамастан теріс аймақта қалып, **49,3** құрады (ақпанда – 48,6). Онда жеткізу мерзімдерінің қысқаруы, тауарлы-материалдық қорлар мен жаңа өнім көлемінде ұлғаю байқалады.

График 2. Наурыз айындағы өңірлер бойынша ИБИ

9 өңірде іскерлік белсенділік жақсарып, 8 өңірде нашарлады.

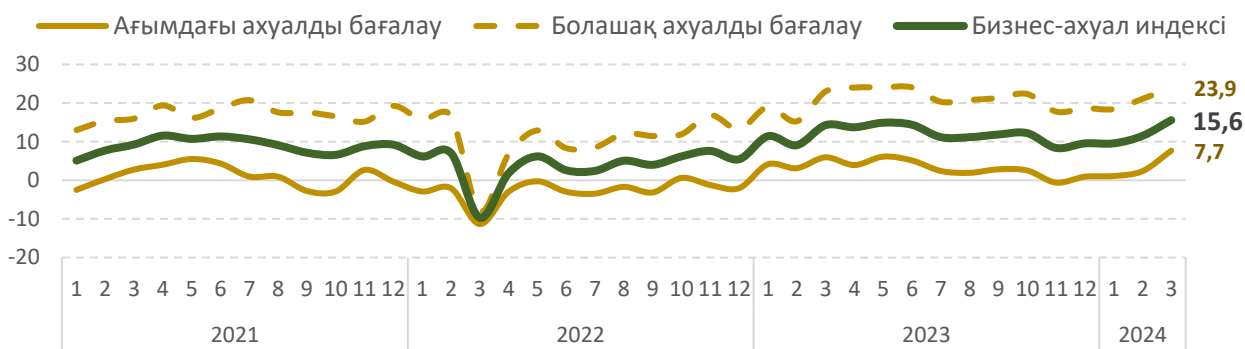
Индекстің ең үлкен мәні Астана қаласында (57,5), ең аз мәні Ақтөбе облысында (40,3) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

Наурызда бизнес-климат индексі 15,6-ға дейін өсті. Қазіргі және болашақ бизнес жағдайларының бағасы айтарлықтай жақсарды.

График 3. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

* Қазіргі және болашақ бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.

Кәсіпорындардың бағалауы бойынша сұраныс айтарлықтай жақсарды.

Кәсіпорындар қаржыға/несиеге қолжетімділікті және инфрақұрылымды оң бағалады. Респонденттердің бағалауы бойынша, қалған факторлар (салық жүктемесі, бизнесті қорғау мәселелері) әлі де теріс бағаланады.

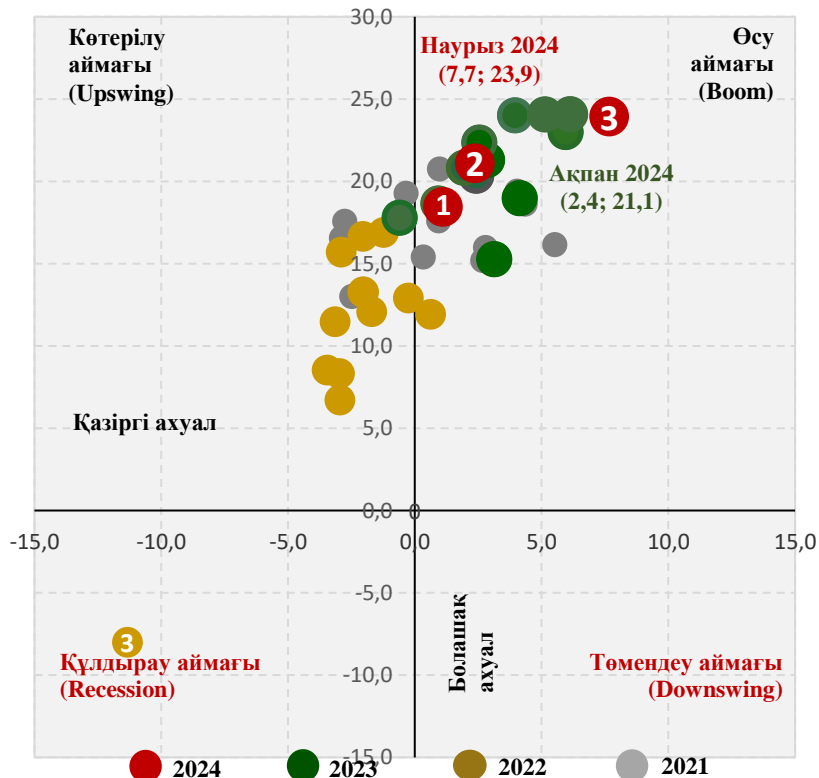
2024 жылдың наурыз айында бизнес-цикл «сағатының» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Қазіргі бизнес жағдайды бағалау көрсеткіші айтарлықтай жақсарып, 7,7 құрады.

Алдағы 6 айдағы болашақ бизнес-ахуал бағасы 23,9-ға дейін өсті.

*Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдың қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және болашақ ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.

График 4. Бизнес-цикл «сағаты»

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

¹ Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысушы кәсіпорындардың арасында жүргізілген ай сайынғы сауалнамалардың нәтижесімен дайындалды.

² Іскерлік белсенділік индексі жаңа тапсырыстар көлемі, жұмыспен қамту деңгейі, жаңа өнім көлемі, тауарлы-материалдық қорлардың көлемі, жеткізу мерзімдері сияқты кәсіпорындар көрсеткішінің жиынтық өзгерісі ретінде есептеледі.

³ Іскерлік белсенділік индексі есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбір көрсеткіш бойынша оң жауап берген кәсіпорындар үлесінің және өзгеріссіз жауаптардың жартысының үлесінің қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледі) ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор болып табылады.

⁴ Бизнес-ахуал индексі (БАИ) есептеуде Ifo неміс зерттеу институтының әдістемесіне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткіштері (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтілетін өзгерістері (БЖ) бойынша жауаптар теңгерімі (ЖТ) пайдаланылады:

$$\text{БАИ}^* = \sqrt{(\text{ЖТ}(\text{АЖ}) + 200) * (\text{ЖТ}(\text{БЖ}) + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерімі

АЖ – ағымдағы экономикалық жағдай

БЖ – болашақтағы экономикалық жағдай

⁵ ЖТ (жауаптар теңгерімі) бизнес-шарттардың өзгеруі туралы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптардың үлесі арасындағы айырма ретінде есептеледі. Кәсіпорындар ұсынылған үш жауаптың біреуін таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесі салмақтана отырып есептеледі.

⁶ Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екі нөлдік сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлінген диаграмма (координаттар жүйесі). Олар іскерлік жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңін білдіреді: көтерілу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау теріс болса, ал күтулер оң болса, экономикасы көтерілу фазасында, егер ағымдағы жағдайларды бағалау және күтулер оң болса, онда экономика өсу фазасында т. с. с.

⁷ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерінен тазартылған (болашақ жағдайларды бағалау мен факторларды бағалаудан басқасы).

⁸ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және ЖҚҚ нақтылауға байланысты өзгерістер болуы мүмкін.

⁹ Секторлар бойынша егжей-тегжейлі ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелері) дашбордта берілген.

¹⁰ Секторлар бөлінісінде өңірлер арасында сұрыптаудың репрезентативтілігіне қол жеткізуге қарай жаңа әкімшілік-аумақтық құрылымға сәйкес есептеу нәтижелері ұсынылады.